

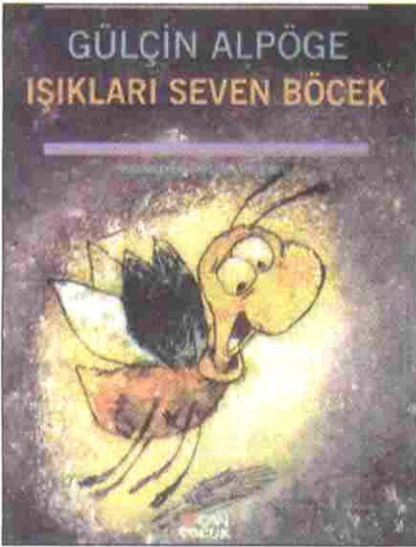
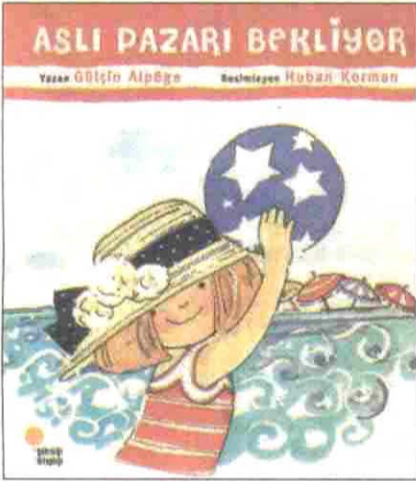

Hazırlayanlar: Nilay Yılmaz, Aytül Akal, Mavisel Yener, Çiğdem Gündes, Mustafa Delioğlu.

ÇOCUK-GENÇLİK

OKUMA

Gülçin Alpöge'den Okul Öncesi Çocuklara Kitaplar Sevinçli okuma yolculukları

□ Mavisel YENER

Gülçin Alpöge, okul öncesi çocuklar için yazdığı kitaplarla öne çıkan bir yazar. İlk yazdığı çocuk kitabı Şıpsıp'la Tıptıp 1972'de Arkin Kitabevi'nin açtığı yarışmada birincilik ödülü alan, okul öncesi eğitim uzmanı Prof. Dr. Gülçin Alpöge Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yaparken bir yandan da çocuklar için yazmayı sürdürdü. Özellikle doksanlı yıllarda okul öncesi çocuklar için pek çok yeni kitap yapıldı. Bu dönemde okul öncesi yazın alanında anılacak isimlerin başında Fatih Erdoğan, Gülçin Alpöge, Aytül Akal, Ayla Çınaroglu, Behiç Ak, Dilek Aykul Bishku, Şükran Oğuzkan, Ruhsar Belen, Servet Bal, Serpil Ural, Melek Güngör, Mevlana İdris Zengin geliyor. Alpöge iki binli yıllarda kitap sayısını daha da artırarak günümüz çocuğunun gereksinimlerine

yanıt veren üretimler yapıyor. Okul öncesi yaş grubuna yönelik bilgi veriyor, hayal gücünü genişletmeye yöneliyor, sevgi duygusunu pekiştirmeyi, arkadaşlık kavramını sevdirmeyi, başarı duygusunu kamçulamayı yeğliyor. 1961-81 yılları arasında anaokulu öğretmenliği yapan Alpöge okul öncesi çocukları iyi tanıyor. Çocuklar için yazdığı öyküler, Doğan Kardeş ve Kırmızı Fare dergilerinde yayımlanan yazarın bazı öyküleri Fransızca, İngilizce ve Arnavutçaya çevrilmiş.

Otuza yakın yapıtının ortak özelliği çocuğun duygusal ve düşünsel gelişimine katkıda bulunurken eğlenceli bir okuma sunması. Alpöge'nin öykülerinin konuları inandırıcı, çocukların kavram düzeyine uygun, karakterler doğal, inandırıcı; güler yüzlü kitaplar bunlar. Küçük yaş grubu çocukların dikkat süresini aşmayan, kısa tümce-lerden oluşuyorlar. Okul öncesi yaş öbeğine yüksek sesle okunacak kitaplar aile bireyleri arasında sağlıklı iletişim kurulmasına ve bu iletişimin geliştirilmesine de olanak sağlar. Aynı zamanda çocuğun sanatsal bir bakış açısı edinmesine yardımcı olur. Gülçin Alpöge bu görüşleri Işıklar Seven Böcek'in ilk sayfasında ebeveynlere aktarmış: "Bu kitabı çocuğunuza yüksek sesle okumaya başladığınızda, ikincide bir serüveni paylaşmanın keyfini yaşayacaksınız. Kimi sözleri ilk kez sizin sesinizden işitip birkaç kez dinleyen çocuğunuz harflere, sözcüklere ilgi duymaya başlayacak. Belki kendi hayal gücünü çalıştırarak kendinden bir şeyler ekleyecek, öykümüze renk katacak. Masalı sizinle yaşamaktan, yakınızdaki olmaktan, kendi kitabını sahiplenmekten zevk alacak. Yalnızca edebiyatla değil resimlerle de tanışmış olacak. Belki de en önemlisi, bir masallık zamanı çocuğunuzla paylaşmanın, tadını çıkarmanın..." Işıklar Seven Böcek'te, Mustafa Delioğlu'nun tablo güzelliğindeki resimleri bir şölen. Bu kitapta, kırlarda dolaşan ağustosböceği, uğurböceği, tesbihböceği arasında adı sanı belli olmayan küçük bir böcekle tanışıyoruz. Bu böcek, ışıklara tutkun. Mum ışığında elektrik lambasına, deniz fenerinden ay ışığına parlayan her şeyi seviyor, onlara ulaşmak istiyor. Bu çabası sırasında elektriğin gücünü bile öğreniyor. Ama ne var ki her zaman gezemiyor. Ah, bir de kendi feneri olsa her gece gezebilecek, gezip görececek, görüp neler öğrenecek... Küçük böceğin dileği olmuş mu dersiniz? Işıklar Seven Böcek, yapay ve doğal ışık kaynaklarına açtığı kapıyla minik okurların merakını körüklüyor. Küçük yaş grubuna anlatması güç görünen temel kavramları ilginç öykülerle aktarmayı ustalıklı başarılan Alpöge, Aslı Pazarı Bekliyor adlı

kitabında zaman kavramı üzerinde durmuş. Küçük yaş grubuna zaman gibi soyut bir kavramı düşündürmenin en iyi yolu böylesi eğlenceli bir kurgu olmalı. Kitap, Huban Korman'ın başarılı resimleriyle daha da varsıllaşmış. Güneşli havayı görünce her zamanki gibi Aslı'nın canı denize gitmek ister. Annesine ne zaman denize girebileceğini sorar. Annesi ona denize girmek için pazar gününü beklemesi gerektiğini, pazara da epeyce zaman olduğunu bilmediği için merakla sorar: "Peki, zaman nedir?" Annesi Aslı'ya farklı örnekler vererek zamanı, saatleri, günleri, ayları, hatta mevsimleri anlatır. "Zaman bir süredir. Bir şey yaparken geçirdiğimiz süre. Sütümüzü içerken geçirdiğimiz süre. Hırkamızı giyerken geçirdiğimiz süre. Oyun oynarken geçen süre"(s. 5). Aslı Pazarı Bekliyor, öykülerin ışığında, çocukların yaratıcı yönlerini ortaya çıkarmalarına da yardımcı oluyor. Kitaptaki ses oyunları seslendiği yaş öbeğinin çok hoşuna gidecek: "Tık tak'lar çok kısa zamanı gösterir. Bir topa vuruş. GÜM Bu bir tık. Elleri çırpma. ŞAP Bu bir tak. 'Bir saniye, dur!' Bu bir tık tak" (S.9). "Aslı'nın evinde perşembe çamaşır günüdür. Sabah çamaşır yıkanır, asılır. Çamaşırılar şıpır şıpır sallanır. Tik tak, şip şak, tik tak, şip şap, tik tak, şip şap, tik tak, şip şap. Daha sonra kuruyanlar ütülenir, devşirilir, kaldırılır. Bütün gün iş yapılır. Tik tak, pat pat, tik tak, pat pat, tik tak, pat pat, tik tak pat pat. Gece de uyunur. Hor horr, hor horr, hor horr, hor horr, hor horr, hor horr" (s.14)

Alpöge'nin 2009'da Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) için hazırladığı altı kitaplık dizi okul öncesi yaş grubu için hazırlanmış. Ferit Avcı, Gamze Baltaş, Nazan Erkmen ikişer kitap resimlemişler dizide. Televizyoncu Ali'de, televizyonsuz bir yaşam düşünemeyen Ali'yle tanışıyoruz. Ali, televizyonun başına geçebilmek için ödevlerini bile yalapaşap yapıyor. Bir gün televizyon bozulunca neler oluyor dersiniz? Ali, güne değin fark etmediği radyoyu, kitapları, oyunları fark ediyor, resim yapıyor... Sonrasını kitabı okuyanlar öğrenecek. Tembel Keloğlan'da yepyeni bir Keloğlan masalı bekliyor bizi.

Keloğlan, her zamanki gibi çok uyanık elbette! Şakacı Kaya, kalıplaşmış cinsiyet ayrımcılığına karşı çıkan bir kitap. Yalnızca kız çocukların ev işlerinde annelerine yardım etmeleri gerektiği iletilen pek çok metin ve resimle karşılaşırken Alpöge'nin kitabı yüreğime su serpti. Annesiyle birlikte evi toplamaya niyetlenen Kaya'nın komik öyküsünü anlatıyor bize Şakacı Kaya. Dil ve edebiyat bir toplumda kültürel aidiyetlerin ve değerlerin oluşmasında başat öğedir; kitaplardaki cinsiyet ayrımcılığına ait öğelerin çokluğu kültürü etkiler ve şekillendirir. Bu nedenle Alpöge'nin bu kitabını önemsiyorum. Kaya annesine yardımcı olabilir mi onu bilemiyoruz ama bu kitabın pek çok anneye yardımcı olacağı kesin. Eğlenceli dil oyunları çocuğun dil gelişimine de katkıda bulunacak. Şaşkın adlı masalda doğadan uzaklaştırılmış şirin bir köpekle tanışıyoruz. Sahipleri onu çok seviyor ama Şaşkın bir gün yanlışlıkla evden uzaklaşınca, doğal yaşamı tanımadığı için şaşkına dönüyor. Bu eğlenceli masal, drama çalışması yapmak isteyen öğretmenler için iyi bir kaynak. Kozalı Konak Kazalı Konak, ev kazalarıyla ilgili iletiler verirken okuru kahkahalara davet ediyor. Uğraşlar'da, minik Zehra kendine yeni uğraşlar arıyor. Şunu yapsam, bunu yapsam, ileride hangi işi seçsem diye düşünürken sonunda en sihirli uğraşı buluyor: kitap okumak. Çabamız daha çok kitap, daha çok okuma için... Gülçin Alpöge'ye sağlıklı bir yaşam dilerim, nice kitabı çocukların yüreğini çiçeklesin.■

* Işıklar Seven Böcek, Gülçin Alpöge, resimleyen: Mustafa Delioğlu, Can Çocuk, 32s, 4+

* Aslı Pazarı Bekliyor, Gülçin Alpöge, resimleyen: Huban Korman, Günışığı Kitaplığı, 28s, 4+

* Öykü Dizisi (6 kitap): Şaşkın, Şakacı Kaya, Uğraşlar, Kozalı Konak Kazalı Konak, Tembel Oğlan, Televizyoncu Ali, Gülçin Alpöge, Anne Çocuk Eğitim Vakfı Yayınları, 2009, 4+

www.maviselyener.com

